

בריתנו ויצהק

המכון להוצאת כתבי ומאמרי מורינו הגאון רבי יצחק ברנד שליט"א

הנסתרות והנגלות [אחרי אסון מירון]

הנסתרות לה' אֱלֹהֵינו וְהַנְּגֻלָּת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ • החלק הטבעי • החלק הרוחני • דברי החתם סופר על רעידת האדמה בשנת תקצ"ז • השתדלות טבעית לבנין בית המקדש • טעמי האוסרים את העליה להר הבית, והתשובות לזה • בכיבוש מקום אסטרטגי אין לחשוש לתקלות • התנגדות לעליה להר הבית • בנין בית המקדש לפני ביאת משיח • הסתמכות על הנס • סיבות נוספות • דברי אליהו הנביא על בתי טרטיאות • אינטרנט פרוץ • הפאות מהודו

הנסתרות לה' אֱלֹהֵינו וְהַנְּגֻלָּת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ

דברים (כט, כח) הַנְּסֻתָּרֹת לַה' אֱלֹהֵינוּ וְהַנְּגֻלָּת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת.

העמק דבר (סג): הַנְּסֻתָּרֹת לַה' אֱלֹהֵינוּ. לא משום ע"ז לבדו בא כל זה, שהרי אנו רואים שבימי אחאב ומנשה עבדו ע"ז יותר מבימי הושע וצדקיהו, ומ"מ לא הגיע העונש עד אז, אלא יש בזה עוד שארי סתרי כוונות הנוגע לתכלית המכוון ממנו ית', ועי' ס' בראשית (טו, יג), וא"כ גם הפזור הרב הוא בכונה ידוע אליו ית', כמו להגיע להיות לאור גוים וכדומה, וכן יש כמה דברים שאין לנו טעם נסיון, מכ"מ יש לנו להאמין שיש בזה טעם נסתר לה'. ועי' נאמר למשה ופני לא יראו, ועי' בא ספר איוב, ללמדנו שלא רק משום נסיון בא יסורים אלא עוד יש נסתרות, וביארנו בס' שמות שם (לג, כג). אבל מכ"מ כל שיש למצוא טעם ה"ז בכלל מש"כ הנגלות לנו לעשות, ולא לחשוב דא"כ שיש טעמים נסתרים אין לנו מה לעשות לתקן הדבר, חלילה לחשוב כן אלא עלינו לעשות, וכמו שאין אתנו יודע על מה בא בריאת שמים וארץ בזה השיעור המצומצם, כך הוא הפזור ושאר פליאות, והכל לתכלית מלוי כבודו ית' כמש"כ, ואם שאין אנחנו מבינים איך נדרשו להיות כך דוקא.

וְהַנְּגֻלָּת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת. ואנחנו יש לנו די להבין מכל הנגלה לעינינו במשך הגלות שני דברים שלא כמחשבת אוה"ע, א' כי עוד ידו נטויה עלינו, וא"כ לנו לתקן את המעוות וישוב לרחמינו, והיינו לנו ולבנינו עד עולם לעשות, שנית שלא כדבריהם שהעונש היה הכל רק על ברית ע"ז, ובאמת לא כן הדבר כי הגלות עיקרו היה על ע"ז

ג"ע וש"ד, אבל חורבן הארץ שגפירת ומלח שרפה כל ארצה, לא היה כי אם מפני ביטול תורה, כדאיתא בנדרים (דף פ"ב ע"ב) מִי הָאִישׁ הֶחֱכֵם וַיִּבְנֶן אֶת זֹאת [וְאֲשֶׁר דָּבַר פִּי ה' אֵלָיו וַיִּגְדֶּה] עַל מָה אֲבָדָה הָאָרֶץ נִצְתָה כַּמְדָּבָר מִבְּלֵי עֵבֶר: ס (יג) וַיֹּאמֶר ה' עַל עֲזֹבְכֶם אֶת תּוֹרָתִי [אֲשֶׁר נִתְּנִי לַפְּנִיָּהוּ] וְלֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹלִי וְלֹא הִלְכוּ בְּהַ, שאין מברכין בתורה תחלה, וע"ע בפתיחתא דאיכה רבתי, וזהו עסק התורה ודקדוק דבריה, והיינו מש"כ לעשות את כל דברי התורה הזאת. שהוא תקון הדברים ולעמוד על מתכונתם כמש"כ (כ"פ ולהלן לג, מו). עכ"ל.

מדברי הנצי"ב רואים, שאם קורא אסון נורא, צריך לראות בשני מישורים, אחד שאין אנו יכולים להבין הכל. **שנית**, מה שכן אפשר להבין צריך להסביר, כדי שיהיה ניתן לתקן הדבר.

ועי' ברמב"ם (רי"ט הלכות מעניי) שמוזהיר על אסונות, שלא יאמרו מקרה הוא, אלא צריך לבדוק המעשים!^[*]

[*] וי"ל: (ב) מִצֻּת עֲשֵׂה מִן הַתּוֹרָה לְזַעַק וּלְהִרְעִי בְּחֻצוֹצְרוֹת עַל כָּל צָרָה שֶׁתְּבוֹא עַל הַעָבוּר. שְׁנַאֲמַר (ממנו י-ט) 'עַל הַצָּר הַצָּר אֶתְכֶם וְהִרְעַתְּם בְּחֻצְצְרוֹת'. כְּלוּמַר כָּל דָּבָר שֶׁיֵּצֵא לְכֶם כְּגוֹן בְּצֻרַת וְדָבָר וְאַרְבָּה וְכִיּוֹצֵא בָהֶן זְעָקוּ וְעָלִיָּהוּ וְהִרְעִי: (ג) וְדָבָר זֶה מְדַרְכֵי הַתְּשׁוּבָה הוּא. שְׁבִימֵן שֶׁתְּבוֹא צָרָה וְזִעְקוּ עָלֶיהָ וְהִרְעִי וְדָעוּ הַכֹּל שֶׁבְּגִלְל מַעֲשֵׂיהֶם הִרְעִים הוֹרַע לָהֶן כְּפִתּוּב (ויימי ה-כ"ה) 'עֲוֹנוֹתֵיכֶם הִטּוּ' וְגו'. וְזֶה הוּא שֶׁיִּגְרַם לָהֶם לְהִסִּיר הַצָּרָה מֵעֲלֵיהֶם:

(ג) אָבֵל אִם לֹא יִזְעָקוּ וְלֹא יִרְעוּ אֵלָּא יִאמְרוּ דָּבָר זֶה מִמִּנְהַג הָעוֹלָם אֵרַע לָנוּ וְצָרָה זֹאת נִקְרָה נִקְרִית. הִרִי זֹאת דָּרָךְ אֲכַזְרִיית וְגוֹרְמַת לָהֶם לְהִדְבֵּק בְּמַעֲשֵׂיהֶם הָרָעִים. וְתוֹסִיף הַצָּרָה צָרוֹת אַחֲרוֹת. הוּא שֶׁכְּתוּב בַּתּוֹרָה (ויקרא טו-טז) 'וְהִלַּכְתֶּם עִמִּי בְּקָרְבִי' (ויקרא טו-כ"ג) 'וְהִלַּכְתִּי גַם אֲנִי עִמָּכֶם בְּחַמַּת קָרְבִי'. כְּלוּמַר כֶּשֶׁאֲבִיא עֲלֵיכֶם צָרָה כְּדִי שֶׁתְּשׁוּבוּ אִם תֵּאמְרוּ שֶׁהִיא קָרִי אוֹסִיף לְכֶם חֲמַת אוֹתוֹ קָרִי:

זכרונם לברכה [חולין דף ז' ע"ב] אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה, אף על פי כן צריך האדם לשמור עצמו מן המקרים הנהוגים בעולם, כי האל ברא עולמו ובנאו על יסודות עמודי הטבע, וגזר שיהיה האש שורפת והמים מכביין הלהבה, וכמו כן יחייב הטבע שאם תפול אבן גדולה על ראש איש שתצוץ את מוחו או אם יפול האדם מראש הגג הגבוה לארץ שימות, והוא ברוך הוא חנן גופות בני אדם ויפח באפיו נשמת חיים בעלת דעת לשמור הגוף מכל פגע ונתן שניהם הנפש וגופה בתוך גלגל היסודות והמה ינהגום ויפעלו במ פעולות. ואחר שהאל שעבד גוף האדם לטבע, כי כן חייבה חכמתו, מצד שהוא בעל חומר, ציוהו לשמור מן המקרה, כי הטבע שהוא מסור בידו יעשה פעולתו עליו אם לא ישמר ממנו.

ואמנם יהיו קצת מבני אדם אשר המלך חפץ ביקרם לרוב חסידותם ודבקות נפשם בדרכיו ברוך הוא, המה החסידים הגדולים אשר מעולם אנשי השם כמו האבות הגדולים והקדושים והרבה מן הבנים שהיו אחריהם כמו דניאל חנניה מישאל ועזריה ודומיהם, שמסר האל הטבע בידיהם, ובתחלתם היה הטבע אדון עליהם, ובסופן לגודל התעלות נפשם נהפוך הוא שיהיו הם אדונים על הטבע, כאשר ידענו באברהם אבינו שהפילוהו בכבשן האש ולא הוזק, וארבעת החסידים הנזכרים ששמו אותם לגו אתון נורא יקידתא ושער ראשיהון לא איתחרך. ורוב בני אדם בחטאם לא זכו אל המעלה הגדולה הזאת, ועל כן תצונו התורה לשמור משכנותינו ומקומותינו לבל יקרנו מות בפשיעותינו ולא נסכן נפשותינו על סמך הנס, ואמרו זכרונם לברכה [תורת משה, אמור, פרשתא ח'] שכל הסומך על הנס אין עושיין לו נס. ועל הדרך הזה תראה רוב עניני הכתובים בכל מקום, כי גם בהלחם ישראל מלחמת מצוה על פי ה' היו עורכין מלחמתן ומזיינין עצמן ועושיין כל ענינם כאלו יסמכו בדרכי הטבע לגמרי, וכן ראוי לעשות לפי הענין שזכרנו, ואשר לא יחלוק על האמת מרוע לב יודה בזה. עכ"ל.

מכל זה נשמע, שבמצב של ל"ג בעומר, לא היה רשות להכנס למקום סכנה, והדבר ידוע, שכל הזמן היה מקום סכנה ע"י הדחיפות והלחץ, וגם לפני שקרה האסון הנורא, כבר היה לחץ עצום בתוך הקהל. וכמו שהיה בחלוייה של הגאון ר' שמואל הלוי וואזנר זצ"ל שנמחצו שני יהודים ר"ל.

והמצב היה הרבה יותר חמור מקיר נטוי שאמרו חז"ל, וזה בכלל וְלֹא תֵשִׁים דָּמִים בְּבֵיתְךָ (דברים, כג, ט), שלומדים שאדם צריך להשמר ממקום סכנה.

ש"ע (תו"מ, סי' תכו סעי' ט) כל מכשול שיש בו סכנת נפשות, מצות עשה להסירו ולהשמר ממנו ולהזהר בדבר יפה, שנאמר (דברים, ז, ט) הִשָּׁמֵר לָךְ וְשָׁמַר נַפְשֶׁךָ. ואם לא הסיר והניח המכשולות המביאים לידי סכנה ביטל מצות עשה ועבר בלא תשים דמים (דברים ז, ט).

וא"כ דבר ראשון שצריך לחזור בתשובה על מה שמכניסים עצמם למקום סכנה באופן שאין רשות להכנס למקום סכנה.

וא"כ אנו מנסים להסביר הדבר מעט מן המעט ממה שקרה במירון, אף שברור שאין זה הכל, ויש הרבה דברים להסביר גם מחלק הנגלה שלא נתבארו כאן, ובודאי שיש גם חלק הנסתר.

מה שמאוד מענין בהשגחה עליונה שזה כבר השנה השניה שהעליה לא היתה פשוטה, שנה שעברה נסגר מירון בגלל התפשטות הקורונה, והיה הרבה בלגן בעקבות הסגירה הזו מכל הכיוונים, אולם עכ"פ כך רצה הקב"ה. וא"כ ככל הדברים מחייב אותנו לתת תשובה על שני הדברים ביחד.

החלק הטבעי

הנה במירון היה תמיד מקום סכנה, ע"י הדחיפות הנוראות, והרבה בני אדם כמעט נמחצו ונחנקו, ורק הקב"ה עשה נסים שזה לא קרה. אולם בשנה שעברה הקב"ה ריחם על עם ישראל וגרם לסגור את מירון שלא יבואו לידי תקלה, ובשנה זאת נפתח ולא קרה הנס, ונהרגו בעוה"ר מ"ה נפשות צדיקים.

ברכות (דף נ"ה ע"ב): אמר רבי יצחק: שלשה דברים מזכירים עונותיו של אדם, ואלו הן: קיר נטוי, ועיון תפלה, ומוסר דין על חבירו לשמים.

שבת (דף ל"ג ע"ב): גברי היכא מיבדקי? - אמר ריש לקיש: בשעה שעוברים על הגשר. גשר ותו לא? אימא: כעין גשר.

יעוד אמרו (ס"ג): לעולם אל יעמוד אדם במקום סכנה לומר שעושיין לו נס - שמא אין עושיין לו נס. ואם עושיין לו נס - מנכין לו מזכותיו. אמר רבי חנין: מאי קראה - קטנתי מכל החסדים ומכל האמת.

ופי' רש"י: וגברי היאך מיבדקי - מעשים שלהם, להזכיר עונם וזכותם. כעין גשר - כל מקום סכנה, כגון קיר נטוי, ויצא לדרך.

יעוד (ס"ג): תנא דבי רבי ישמעאל: כי יפל הנפל ממנו (ממנו) ראוי זה ליפול מששת ימי בראשית, שהרי לא נפל והכתוב קראו נופל. אלא שמגלגלין זכות על ידי זכאי וחובה על ידי חייב.

ופי' רש"י (ס"ג): על ידי חייב - בעל הבית זה, שלא קיים מצות מעקה.

ספר החינוך (פרשת כי תשא, מ"ה תקמו, מ"ג מעקה, ב): להסיר המכשולים והנגפים מכל משכנותינו, ועל זה נאמר [דברים, כג, ט], ועשית מעקה לגגך. והענין הוא שנבנה קיר סביב הגגות וסביב הבורות והשיחין ודומיהן כדי שלא תכשל בריה ליפול בהם או מהם, ובכלל מצוה זו לבנות ולתקן כל כותל וכל גדר שיהיה קרוב לבוא תקלה ממנו, וזה שהזכיר הכתוב לגגך דבר הכתוב בהוה, ולשוון ספרי [כ"ט], ועשית מעקה, מצות עשה.

מישרשי המצוה, לפי שעם היות השם ברוך הוא משגיח בפרטי בני אדם ויודע כל מעשיהם וכל אשר יקרה להם טוב או רע בגזרתו ובמצותו לפי זכותן או חיובן, וכענין שאמרו

החלק הרוחני

אולם יש לעורר על עוד דברים, שצריך לתקן, ובזה יש להרחיב על הרבה דברים, כמו ענין מחלוקת שלא כדין שלצערנו נפוץ בזמננו, ולא נותנים כבוד זה לזה.

דברי החתם סופר על רעידת האדמה בשנת ה'תקצ"ז

וכאן באנו לעורר על אחד מן הדברים שמצאנו **בדברי החתם סופר** (דקשות תתס סופר, חלק שני, מהדורת ה'תשל"ד עמ' 57) בהספדו על ההרוגים הרבים שהיו ברעידת האדמה בצפת [שנת ה'תקצ"ז]:

א לפי דברי אל"י זכור. לטוב שרעידת הארץ הוא מקנחת ירושלים. ליל כי לדיק הוא חלקינו וקנחת ירושלים עשתה זאת, כי שם שער השמים עיר שחזרה לה יחדיו שם הר המור"י עקידת יחזק שם שכב יעקב והלם לו קולם, שם הר בית ה' ותל שכל פיות עליו פונים ולא זזה שכינה מכותל מערבי — והנה נשכחה לגמרי זה מקרוב מאה שנים שמו פניהם לנפת כי שם קבר איש חלקי הרשבי" במירון והאר"י בנפת וכל העולים לא"י לא שמו פניהם חלף לנפת וטערי" וירושלים נשכחה לגמרי והורד מכבוד ונמקום שגם בזה"ל מלוה לפנות לרגל לירושלים כמי"ש והוכיח בשאלת יעקב ח"א, לא שם איש על לב חלף לפנות לנפת לפיכך דרשבי" אשר כבר היה לי ויכוח כזה עם הגאון מהר"י מרגליות ז"ל* היכן מנינו לפנות יום מועד כיום סילק לדיק הלא אחז"ל [נדרים י"ב]. הרי עלי שלא לאכול בשר כיום שמת בו רבו, ח' אדר הוא יום חגיגי וכן ר"ח ניסן וי"ד ניסן וכ"ו ניסן יום מיתת יצ"י [כשיע אר"ה ס"י תקיפ]. ומאז דקרו לי' כזוהר [פי האזינו] סילולא הוא פיד דאחז"ל כמ"ק קלף על עולמו זלקה ממנו נפשות ושמה בהם ככלה. ועד"ז פירשתי וידו שמים פלאך

דברי החתם סופר בנויים על מדרש תהלים (שומר טוב; צוה, מנמור יח): אליהו זכור לטוב שאל את ר' נהוראי על מה הזוועות באות לעולם? אמר ליה על חלול המעשרות שאינן מתעשרין ומפרישין כתקנן. אמר ליה חייך כך היא סברא דמילתא, אלא כך הוא כללו של דבר, בשעה שהקב"ה מביט בעולמו ורואה בתי טרטיאות ובתי קרקיסאות ואומות העולם יושבים בהשקט, ובית המקדש חרב, אותה שעה מחרה אפו בעולמו ומבקש להחריבו, הדא הוא דכתיב שאוג ישאג על נוהו (ירמיה, כה, ל), בשביל נוהו, לפיכך ותגעש ותרעש הארץ. ר' אחא אמר על גילוי עריות, אמר הקדוש ברוך הוא אתה זעזעת איבריך על דבר שאינו ראוי לך, אף אני אזיע עולמי בשבילך, העליונים והתחתונים. ורבנן אמרי על המחלוקת.

החת"ם ייחס את חורבן צפת משום שהציבור התיישב בעיקר בצפת שהוא סמוך למירון ששם קבר רשב"י כדי לעלות בלי"ג בעומר למירון, ועזבו את ירושלים.

השתדלות טבעית לבנין בית המקדש

ועכ"פ לומדים מן החת"ס, שמה שלא נבנה בית המקדש, יש בזה טענה גדולה על עם ישראל, אפילו הצדיקים שבהם, שלא עושים השתדלות טבעית לקרב בנין בית המקדש. **ובאותה** תקופה ההשתדלות היתה לגור בירושלים, כי זה מתנאי ההשתדלות לבנין בית המקדש. אולם כנראה לא היה עדיין אפשרות לעלות להר הבית, מפני השלטון המוסלמי ששלט שם.

ועכ"פ לומדים ממנו שכל מה שאפשר לעשות לקירוב בנין בית המקדש צריך לעשות, ואם לא כן, יש חרון אף ה' נורא, וזה מעורר תביעה עצומה למי שאינו עושה ההשתדלות הזו.

טעמי האוסרים את העליה להר הבית, והתשובות לזה

אחרי מלחמת ששת הימים בה כבשו את הר הבית, הרבה ת"יח אסרו את העליה להר הבית. משום שחששו שיבואו אנשים לעלות שלא כדין, היינו בלי טבילה; או שילכו במקומות האסורים משום כרת; או שלא יודעים את מקום העזרה שחייב כרת.

אולם הרבה דברים נשתנו מעת שיצא המכתב של גדולי ישראל אחרי מלחמת ששת הימים.

ידיעת מקום המקדש

בענין ידיעת מקום העזרה נתברר במשך הזמן ממקורות נאמנים מכל הכיוונים, שמקום המקדש הוא תחת כיפת הסלע, כמבואר בשו"ת הרדב"ז (ח"צ סי' תל"א). **ונתברר** יותר בין מצד מסורת רצופה ובין מצד הטופוגרפיה של ההר, (עי' בספרים חלרות בית ה'; המקום אשר צהר ה'; המסורת על מקום המקדש. [הספרים האלו נמלאים בלאור הסכמה]). **מכיון** שבמסכת מידות (פ"ג) מבואר שבית המקדש היה בפסגת הר הבית, וכן בכתבי יוסף בן מתתיהו (מלחמת היהודים, ח"ה, פ"ה אות א) ופסגת ההר הוא תחת כיפת הסלע, ולא שייך כלל להניח מקום המקדש במקום אחר. וא"כ אין עוד מקום להסתפק על מקום המקדש. ומשם ניתן למדוד מקום העזרה. **וכן** נתגלה מכתב השלי"ה הקדוש (קוק על יד, ספר כו, עמוד 239) שכתב שאנו יודעים בבירור מקום המקדש במסורת מכל הדורות, שעל פי מסורת זו רצה רבינו יחיאל מפריז להקריב קרבנות (עי' באתר ברי"י יתק, במאמר מסורת לגופה למקום המקדש על פי הש"ה).

עלייה למקומות המותרים בלבד

וכן אין לחשוש שיעלו בטעות למקומות האסורים, מכיון שכל העזרה היתה על הרמה, ומי שאינו עולה על הרמה, אין בו חשש שיכשל בכרת, והעולים בטהרה לא עולים על הרמה, וכן לא בחיל שאסור מדרבנן, אלא רק בהר הבית שאינו אסור אלא למי שטומאה יוצאת מגופו, ולזה מספיק טבילה במקוה כשר (עי' כלים פ"א מ"ח).

התנגדות לעליה להר הבית

הנה בזמננו אשר ניתן אפשרות לעלות להר הבית, ורבים מתנגדים לכך ומבזים את העולים בקריאת חוטא ומחטיא את הרבים בעוון כרת. **אולם** יש כאן טעות חמורה, שהרי כרת הוא רק בעזרה, והעולים בטהרה אינם עולים אלא במקום שאין בו חשש כרת, ולא עולים לא לעזרה, וגם לא לחיל. אלא רק בהר הבית, שבו מספיקה טבילה במקוה.

ומה שהזהירו הרבנים וגדולי ישראל אחרי מלחמת ששת הימים שלא לעלות להר הבית, זה היה עד שלא נתברר במוחלט מקום העזרה; וכן עלו המון עם בלי להשגיח על זה כלל. **אולם** היום נשתנה הענין, והדברים נתבררו הדק היטב, שאנו יודעים בירור שמקום המקדש הוא תחת כיפת הסלע כמו שכתב הרדב"ז (ת"ז ס"י תקפ"א); וכן המצב הבטחוני נשתנה כנ"ל, וזה סיבה נוספת שלא לחוש לקלקולים; וכן המסלולים השונים משנים את המצב.

אולם לצערינו יש התנגדות לא עניינית לעליה להר הבית, היינו שיש טוענים שאסור לבדוק את הנושא גם בדור הזה אחרי דור של ששת הימים, וכל מי שמביא ראיה, יהא הראיה מה שיהיה, עצם העובדה שדן על הנושא ומביא ראיה שמותר ושיש מצווה לעלות ושיש שינוי מבזמן שאחרי ששת הימים - זה כבר סיבה להחרים אותו ולרחק אותו בלי לענות על הראיות שיש לו, ואומרים מפורש שעד שיבוא משיח לא שייך לעלות על הר הבית, ולדבריהם גם בנין בית המקדש לא שייך אלא ע"י משיח, או שירד מן השמים.

בנין בית המקדש לפני ביאת משיח

אולם במקורות רבים מבואר ששיך לבנות בית המקדש גם לפני שמגיע משיח, כמבואר במס' מגילה (דף י"ט ע"ב) בסדר הברכות של תפילת שמונה עשרה, שברכת ירושלים הוא לפני מלכות בית דוד, **אחר יִשְׁבּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבִקְשׁוּ אֶת ה' אֱלֹהֵיהֶם וְאֵת דָּוִד מֶלֶכָם** (הושע, ג. ט). **ופי' רש"י (טז):** **אחר יִשְׁבּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל** - אחר ישובו לבית המקדש, ובקשו הקדוש ברוך הוא ואת דוד מלכם.

וכן מצינו בירושלמי (מעשר שני, פרק ה הלכה ב): **אמר רבי אחא זאת אומרת שבית המקדש עתיד להיבנות קודם למלכות בית דוד.**

וכן בפסיקתא רבתי (פיסקא לו - קומי אורי): **שנו רבותינו בשעה שמלך המשיח נגלה בא ועומד על הגג של בית המקדש, (והיה) [והוא] משמיע להם לישראל ואומר להם ענוים הגיע זמן גאולתכם ואם אין אתם מאמינים ראו (באורו) [באורי] שזרח עליכם, שנאמר (ישעיהו, ט. ט) **קומי אורי כי בא אורך וכבוד ה' עליך וְזָרַח.****

וכן עיי' במדרש בראשית רבה (תולדות, פר' סד, אות ט) שרצו לבנות את בית המקדש בזמן רבי יהושע^[*].

[*] וז"ל: בימי רבי יהושע בן חננייה גזרה מלכות הרשעה שיבנה בית המקדש, הושיבו פפוס ולוליאנוס טרפיזין מעכו עד אנטוכיא והיו מספקין לעולי גולה פסך וזהב וכל צרכם. אזלין אלין כותאי ואמרין עיי' שולח, י"ג י"א: ידיע להוי למלפא

וכן היום יש שני מסלולים, אחד בשביל אלו שעולים בטהרה, ולאילו יש השגחה מיוחדת שלא יעלו במקום שאסור לעלות. ויש מסלול לגוים ולאילו שלא מקפידים. ואילו שעולים בטהרה לא גורמים כלל לאחרים לעלות שלא כדין.

וא"כ היום כבר אין שום חשש לעלות להר הבית במסלול שהעולים בטהרה עולים. וכל הטענות שהיו גדולי ישראל אוסרים אחרי מלחמת ששת הימים, כבר לא שייכים היום.

בכיבוש מקום אסטרטגי אין לחשוש לתקלות

חויץ מזה גם נשתנה המצב הבטחוני, עיי' בגמרא שבועות (דף ט"ז ע"ב) שבעקבות סכנת השתלטות הגוים על המקום לא חוששים שיבואו אחרים לעשות עבירות כמו לאכול קדשים חוץ לירושלים.

והכוונה, שבהר הזיתים היה מקום שחז"ל קראו לזה "ירושלים", אף שלא היה בו קדושת ירושלים, ועמי הארץ אכלו שם קדשים קלים שלא כדין, והטעם שקראו לזה ירושלים משום שזה המקום מאוד חשוב ובטחוני שאם הגוים ישתלטו שם, יכבשו את ירושלים, על כן קראו לזה ירושלים כדי שעמי הארץ ימסרו נפשם על המקום ולא יבואו הגוים להשתלט שם.

ומוסיף תוס' (ט"ז ד"ה ג"א): **אף על פי שהיה הדבר בא לידי תקלה, הכניסוה, כדי שימסרו עצמם עליהם יותר כשיש בה שם קדושה.**

ומזה נלמד קל וחומר בהר הבית גופא, שכעת לפי דעת כוחות הבטחון אם היהודים לא עולים להר הבית אין כח למשטרה לשמור על המקום, ממילא לא חוששים אם יבוא לידי מכשול.

בתקופה שאחרי מלחמת ששת הימים היה אימת ישראל על הערבים, ולא היה חשש שהערבים ישתלטו על הר הבית ומשם על ירושלים. אולם במשך הזמן נשתנו העניינים, ואם לא עולים יש סכנה גדולה בשביל הר הבית והכותל ושאר ירושלים. וממילא למדים שאף אם העליה גורמת קלקול מ"מ חז"ל במקרה הזה לא חששו.

וכל מי שבא לחשוש לקלקולים, הנה בעליה ההמונית להר מירון בערב שבת קודש ובמוצאי שבת קודש הוא בא לידי הרבה יותר קלקולים, שגורם בחיוב מיתה של חלול שבת קודש, לשוטרים שמסדרים המקום. ושם אין את ההיתר שחז"ל אמרו בענין סכנה שאם לא עולים יכבשו הגוים את המקום. משא"כ בהר הבית נלמד מחז"ל שיש היתר זה מק"ו של הר הזיתים.

על-כן הגיע הזמן להתחזק בעליה להר הבית בטהרה (אחרי טבילה במקוה, ובלי נעלי עור, ורק במקומות המותרים, ולא לירוק), וכן להתפלל שם, וזה החיזוק הכי גדול לתביעה לבנין בית המקדש.

הסתמכות על הנס

ומה שסומכים על רש"י בראש השנה (דף ל"ט"ב) ובסוכה (דף מ"א ע"ב). שבית המקדש ירד מן השמים. רש"י התכוין שזה בגדר אפשרות שכך יהיה, אבל אסור לסמוך על הנס ולבטל מצווה, ולא שייך לבטל ההכנות לבנין בית המקדש בעקבות זה.

ביטול עליה להר הבית הוא בעצם ביטול מצוות קרבנות, ובנין בית המקדש בזמן הזה, וזריקה הכל על משיח שיופיע בצורה נסית למעלה מן הטבע, ואלהיו וירידת בית המקדש מן השמים, היינו זריקה על הנהגה נסית שאין לנו שייכות השתדלות בזה.

ובאמת שאסור לסמוך על נסים, ועוברים בזה על לאו של לא תנסו את ה' (דברים, ו, טו), כמ"ש הרמב"ן באריכות על הפסוק (שם), ואנו מצווים שלא לסמוך על זה [1]. וע"ע ברמב"ן (נמדנ"ג, ט"ז): כי התורה לא תסמוך על הנס שירדוף אחד אלף. וזה טעם "כל יצא צבא בישאאל", כי המנין מפני צבא המלחמה. ועוד כתב הרמב"ן (ויקרא, כ"א, ט): כי לא תסמוך התורה באזהרותיה על הנס. ועוד (רמב"ן דברים, כ, ט): צוה ופקדו

ד'הרין קר'תא מ'ךד'תא תחבנא ו'שוריא יש'תכל'לון מ'נדה ב'לו ו'הלך לא יתגון. מ'נדה, זו מ'דת ה'ארץ. ב'לו, זו פ'רוכ'גירון. ו'הלך, א'נג'רוטינה. ואמר להון מה נ'עביד ו'ג'ורית, א'מרין ליה ש'לח ואמר להון או ש'גון ו'תיה מא'תריה, או יוס'פון ע'ליה ח'מש א'מין, או י'ב'צרון מ'ניה ח'מש א'מין. מן ג'רמיהון אינון ח'ורין ב'הון. ו'הון ק'הליא מ'צתי'ן ב'ה'א בק'ע'תא ד'בית ר'מון, ב'ין ד'אתון כ'תיבא ש'רון ב'ק'יין. ב'ע'יין ל'ממרד על מ'לכותא, א'מרין ע'ול ח'ר בר נש ח'כימא ו'ישדף צ'בורא, א'מרין ע'ול ר'בי יהוש'ע ב'ן ח'נניא ד'הוא א'סכולוס'טקיא ד'אר'ייתא. ע'אל ו'דרש א'רי ט'רף ט'רף ו'עמד ע'צם ב'ג'רונו, א'מר כל ד'אתי מ'פיק ל'יה א'נא י'היב ל'יה א'גריה, א'תא ה'דין ק'ורא מ'צ'ראה ד'מק'וריה א'ריף, י'היב מ'ק'וריה ו'א'פ'קיה, א'מר ל'יה ח'ב לי א'גרי, א'מר ל'יה ז'יל ת'הא מ'לג'לג וא'מר ד'ע'ילת ל'פומא ד'אר'יה ב'ש'לם ו'נ'פ'קת ב'ש'לם, כ'ך ד'יינו ש'נכ'נסנו ל'א'מה זו ב'ש'לום ו'י'צ'אנו ב'ש'לום:

[*] וז"ל: לא תנסו את ה' אלהים - פירוש כאשר נסיתם במסה. שלא תאמר, אם יש ה' בקרבנו לעשות לנו נסים, או שנצליח בהיותנו עובדים לפניו ונשבע לחם ונהיה טובים, נשמור תורתו, כי הכוונה שם כך היתה, שאם יראו שהשם יתן להם מים בנס מאתו ילכו אחריו במדבר, ואם לא יעזבוהו. ונחשב להם לעון גדול, כי אחרי שנתאמת אצלם באותות ובמופתים כי משה נביא השם ודבר ה' בפיהו אמת, אין ראוי לעשות עוד שום דבר לנסיון, והעושה כן אינו מנסה הנביא רק השם יתברך הוא מנסה לדעת היד ה' תקצר. ולכך אסר לדורות לנסות התורה או הנביאים, כי אין ראוי לעבוד השם על דרך הסתפק או שאלת מופת ונסיון, כי אין רצון השם לעשות נסים לכל אדם ובכל עת, ואין ראוי לעבדו על מנת לקבל פרס, אלא אולי ימצא בעבודתו ולכתו בדרכי התורה צער ואסון וראוי שיקבל הכל במשפט צדק, ולא כאשר אמרו אוילי עמנו (מלאכי, ג, י) וכי הלכנו קדורנית מפני ה': ולכך אמר הכתוב בכאן, שמור תשמרו מצותיו ועדותיו, שהם הנסים שעשה לכם מכבר להיות לכם לעדות כגון הפסח והמצה והסוכה, ותשמרו חקיו אף על פי שלא תדעו טעמם, כי באמת ייטב לכם בסוף, אין צורך לנסיון בתורה ובמצות אחרי שכבר נתאמת אצלכם שהוא מאתו יתברך. וכן בכל דבר נביא המנוסה והמוחזק בנביא אמת באותות ובמופתים כד"ן התורה, לא תנסו את דבריו בכל גמול ובכל עונש שיאמר לכם, ולא תסתפקו ביכלתו יתעלה, אבל האמינו בתורתו ונאמינו בנביאיו והצליחו. והנה הבטיח כי סוף הכבוד לבוא בירושן הארץ ונצוח האויבים, כי היא הטובה הגדולה, והצריכה לאותו הדור. ואחרי כן אמר, כי גם לדורות הבאים אין צורך לנסיון בעשיית המצות, אלא שישאלו מאבותיהם וקניהם ויגידו להם אמת התורה והמצות, כאשר יפרש (פסוק ט) כי ישאלך בנך וגמר הפרשה:

שרי צבאות בראש העם - כי התורה תצוה בדרך הארץ, ותעשה הנסים עם יראיו בהסתר. ואין החפץ לפניו לשנות טבעו של עולם, זולתי כאשר אין שם דרך בהצלה אחרת, או להודיע שמו לצריי לעתים, כאשר היה בקריעת ים סוף וכיוצא בו. ע"כ. ונע"ע במאמר אליהו הנביא ומשיח, הגאולה תבוא היום אם בקולו תשמעו.

וא"כ הסמיכה על נסים בדחיפות העצמות בהר מירון, וסמיכה על נסים בבנין בית המקדש, הוא אותו שורש, שבאמת הקב"ה רוצה מאיתנו שאנו נעבוד בהשתדלות בלי לסמוך על נסים. ואעפ"כ הקב"ה מתנהג בניסים נסתרים מלובשים בטבע, והקב"ה עושה נסים בשינוי טבע מתי שהוא רוצה [2]. אבל אנו אסור לנו לסמוך על הנס.

ובן משיח בעצמו יבוא דרך הטבע בגאולת בעיתה, כמבואר באור החיים הקי על הפסוק (נמדנ"ג, כ"ז, יז) ד'רף פ'כב מ'יעקב.

וכמוכן שצריך עוד בירורים נוספים, לדעת בדיוק מקום המקדש, ושיעור האמה. ויתכן שע"י חפירות אפשר להגיע ליותר בירורים בנושא זה.

סיבות נוספות

דברי אליהו הנביא על בתי טרטיאות

איתא במדרש (פסליס שזר ט"ז, מומור י"ח, ר"א לעיל): אליהו זכור לטוב שאל את ר' נהוראי על מה הזוועות באות לעולם... בשעה שהקב"ה מביט בעולמו ורואה בתי טרטיאות ובתי קרקיסאות ואומות העולם יושבים בהשקט, ובית המקדש חרב, אותה שעה מחרה אפו בעולמו ומבקש להחריבו,

נשאלת השאלה מה חטאו ישראל, שאומות העולם מתעסקים בבתי קרקיסאות וכו'.

ובאמת אילו עם ישראל לא היה להם שייכות עם בתי טרטיאות ובתי קרקיסאות של אומות העולם, יש להקשות קושיה זו, אולם אם כן משתמשין בהם, זה מתייחס גם לעם ישראל.

אינטרנט פרוץ

הנה היום לצערינו נפוץ האינטרנט הפרוץ וכדומה שניתן לראות כל תועבות שבעולם כולל בתי טרטיאות של הגויים, ומתענגים בראיית דברים האלו, וזה הורס את הנפש.

הפאות מהודו

ובן בענין הפאות, שרוב רובם של הפאות משער אמיתי בא מן הטמפלים של עבודה זרה בהודו. וכל אשה שלובשת

[**] ע"י רמב"ן (נפלאות, ג, ט): עוד עשו אותה גדולה, למעט בנס, כי כן הדרך בכל הניסים שבתורה או בנביאים לעשות מה שביד אדם לעשות, והשאר יהיה בידי שמים:

וא"כ התרגום של כל הקטע הוא, **מקום של מסירות (נתינה) שער אנוש לאדון פלוני (שם של העבודה זרה) ושזה offering**. ואין כאן ספק כלל, וכל מה שבאים להביא מספרים לפני מאה שנים שזה גדר של סילוק שער ולא מתנה זה לא משנה כלל, מה שקובע הוא מה שכתוב על הבנין של עכשיו שזה נתינת של השער להעבודה זרה, וזה בדיוק מה שהעידו השלוחים הרב דינר ואמיר דרומי וכן יוצא מן גרשון וסט. ומה שיש עוד ענין של הסרת היופי זה לא סותר מה שכתוב במודעה.

למעשה גם אם זה סילוק השער זה תקרובת, וזה שבירת השער כמו שבירת מקל, ואי"צ דוקא לתת השער לעי"ז כמבואר בעי"ז (דף נ"א ע"ב) ובשו"ע (יו"ד סי' קלט סעי' ג).

הנהגת קמחית

ועי' במאמר הנ"ל שמה שהנהיגו הנהגת קמחית להנהגה ציבורית (עי' מ"ג סי' ע"ה), הוא נגד מה שמבואר בגמרא וכל הראשונים שחז"ל הקפידו שלא לאסור זה ולא לעשות מזה הנהגה ציבורית, וזה גם נגד הטבע, וזה מביא שתתגנה על בעלה [ועי' באגרות משה (או"ח סי' ס"ה לו אות יב) [*]]. וזה גרם שיחפשו תחליף לשער עי"ז פאה, ועי"ז השתמשו גם ברחוב בפאה שאין לה שייכות עם הרחקה מעריות, ושכחו לגמרי שכל סיבת וגדרי חיוב כיסוי שער הוא מצד הרחקה מעריות (פ"ד סי' י), ואח"כ השתמשו בתקרובת עי"ז, בגלל שרוב רובם של הפאות באות מהודו. **דברי הזוהר** שנאמרו בענין הוא רק אם זה לא מפריע לבעל.

הקשר בין הדברים

ועי' שביארנו (במאמר קורונה - תקרובת - קרננות) שיש קשר בין ביטול עליה להר הבית לבין היתרים על הפאות, **אחד**, שיסוד איסור תקרובת הוא מה שדומה לקרבנות, עי' עי"ז (דף נ"א ע"ב) עבודת כוכבים שעובדין אותה במקל, שבר מקל בפניה - חייב ונאסרת, זרק מקל לפניה - חייב ואינה נאסרת. א"ל רבא לר"נ:

[**] וז"ל: **כיסוי ראש אשה בפני בעלה** כיסוי הראש בפני בעלה, אינה צריכה. **דהאיסור** פרועת ראש הוא רק בשוק. ואפילו בשעת נידותה ליכא שום איסור בביתה בפני בעלה ובניה. והידור איכא אפילו לעשות קמחית (יומא מ"ו ע"ב), אבל לא שמענו שאיכא צנועות כאלו ואפילו בדורות הקודמים. ובזמן התנאים לא היו נשותיהן נוהגות כן אלא יחידות קמחית:

זה עוברת על נהנה מתקרובת עבודה זרה; וכל איש שאשתו יש לה פאה כזו והיא פושטת זה בלילה ומניחה בבית, עובר גם האיש על לא תביא תועבה אל ביתך והיית חרם כמהו, כי איסור זה שייך גם בתקרובת עי"ז[*]. (ועי' מה במאמר לא תביא תועבה אל ביתך).

ולצערינו הרב, יש הרבה היתרים תמוהים מאוד שבאו להתיר את הפאות האלו, (הארכנו בזה במאמר **תקרובת עי"ז**, וכן במאמר **מהנהגה קמחית לתקרובת עבודה זרה**), בין מצד שמחפשים סברות תמוהות שזה לא תקרובת, או שאומרים שהפאה לא באה מהודו - בלי בירור אמיתי שזה לא בא משם - והכל בגלל הלחץ העצום שהנשים מפעילות על הרבנים שמחוייבים למצוא היתר.

השלט בפתח בנין הגי"ז

בפתח הבנין שמתגלחים שם לעבודה זרה, היה קבוע שלט בארבעה שפות [עד לשיפוץ שהתקיים בשנים האחרונות], ובו היה כתוב: "place of surrendering human hair to lord" .venkatesvaraswami

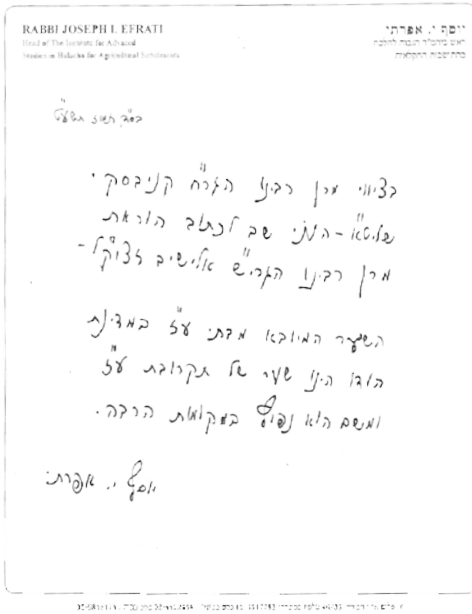

בחיפוש במילון (אנגלית - עברית) פירשו את המילה surrendering - כניעות, כניעה, קבלת מרות, סגרון, מסירה, מגון, הסגרה. ומכיון שלשון המודעה היא על החפץ היינו שער אנוש, ממילא זה מסירה, וממילא זה מתאים עם ספר הדוקטורט האוניברסיטי של טירומאלה (הטמפל הכי גדול בהודו) שם כתוב שזה offering, תרגום מן המילון, קרבן, תקרובת, נדבה, מנחה, מתנה, מתן, שי, תרומה.

[*] כמבואר בגמרא תמורה (דף ל"ט ע"ב): אמר רב אחדבוי בר אמי אמר רב המקדש בפרש שור הנסקל מקודשת, בפרש עגלי עי"ז - אינה מקודשת. מאי טעמא אי בעית אימא קרא, ואי בעית אימא סברא; אי בעית אימא סברא: ניחא ליה גבי עי"ז בניפחיה, גבי שור הנסקל - לא ניחא ליה בניפחיה. אי בעית אימא קרא: גבי עבודת כוכבי' כתיב והיית חרם כמהו, כל שאתה מהיה ממנו הרי הוא כמורו. גבי שור הנסקל כתיב (עמות, נ"ב, כ"ג) לא יאכל את בשרו - בשרו אסור, פרשו מותר. עי"כ. עגלי עבודה זרה היינו תקרובת, עי' רש"י בעבודה זרה (דף ל"ז ע"ב ד"ה אי למרת):

מכתב הגר"י אפרתי שליט"א
שנכתב בציווי של שר התורה הגר"ח קנייבסקי שליט"א
פורסם בידג נאמן, ג' אלול תשע"ט

מאי שנא שבר? הוויא ליה כעין זביחה, זרק נמי הוויא ליה כעין זריקה!
א"ל: בעינין זריקה משתברת וליכא, משום שזריקה שאינו משתברת
אינו כעין פנים, היינו יסוד איסור תקרבות משום שעושה דבר
שיש לו דמיון לקרבנות. ובביטול עליה להר הבית מבטלים
ההשתדלות שניתן לעשות להקרבת קרבנות.

וכן בביטול עליה להר הבית מחפשים חומרות רחוקות לאסור
העליה, מה שבשאר חלקי תורה לא היו כלל חושבים לאסור.
ואילו בפאות, מחפשים היתרים רחוקים להתיר, מה שבשאר
חלקי תורה לא היו כלל חושבים להתיר.

ובל זה נכלל במאמר של אליהו הנביא המובא לעיל, ויש כאן
קנאת ירושלים ע"י שמעדיפים את הר מירון על הר הבית,
וכן מתקשרים עם פאות של עובדי ע"ז בהר טירומאלה שבהודו,
ונותנים ערך לגילוח ההמוני של שם.

הקב"ה יראה לנו את הדרך לחזור בתשובה ולהביא אותנו
לגאולה השלימה.

TONSURING

Another unique custom of Tirumala is the tonsure ceremony. Pilgrims to Tirumala usually offer the hair on their head to the Lord as a devotional offering. Persons in need of the assistance of the Lord usually take a vow and when they visit the temple offer their hair at the Kalyanakatta - special hall erected for this purpose. A bath in the Pushkarini follows the tonsure ceremony; the pilgrims then enter the temple and worship the Lord.

It is believed that hair offering establishes a bond between the man and the deity to whom it is offered. As one enters Tirumala one would invariably find a cluster of cottages and choultries built for accommodation of the pilgrims. Just

5. *The Hindu*, (Chennai), 21-09-2011, p. 3
6. *TTD Administration Report*, n.4, p. 128

מסמך כומרים במטרת הגילוח

אני מעתיק רק קצת ממה שקורה בטמפלים של ע"ז בהודו (העמק מדגני הפאל קדמה): יש חיבור שהוא מאמר דוקטורט של אחד מאלו שלומדים ומלמדים באוניברסיטה שהיא בהנהלת הטמפל. התפרסם תחילה בשנת 2013. הוא חיבר ספר שלם אודות הטמפל בטירומלה, ושם כתב על הגילוח (עמ' 173), בזה"ל:

תרגום:

עולי רגל בטירומלה רגילים להקריב (אופע"ר) השער שעל הראש לאליל כקרבן של מסירות (devotional offering). אנשים הזקוקים ישועה של האליל רגילים לעשות נדר, וכשמגיעים לבקר הטמפל הם מקריבים (אופע"ר) השער באולם הקליינקטה, אולם שהוקם לצורך זה.

הם מאמינים שהקרבת השער מייצר חיבור בין האדם ואליל שאליו מקריבים לו.

ע"כ התרגום.

ניתן להשיג את הגליונות גם באתר 'ברייתו יצחק'
וכן בדואר אלקטרוני TALMIDIM2@GMAIL.COM

נכתב בעזהי"ת ע"י מורינו הרב שליט"א
ער"ח סיון תשפ"א

וְעַתָּה בְּחַרְתִּי וְהִקְדַּשְׁתִּי אֶת־הַבַּיִת הַזֶּה לְהִיּוֹת־שְׁמִי שָׁם עַד־עוֹלָם
וְהָיוּ עֵינַי וְלִבִּי שָׁם כָּל־הַיָּמִים:

77 הימים-3, 1, 10

סג' א, 7

הַעֵת לָכֶם אַתֶּם לְשִׁבַת בְּבַתְיֶכֶם סְבוּעִים וְהַבַּיִת הַזֶּה חָרַב: